

Bilag 5*Juristen, nr. 3, 26. marts 1990***Justitsministeriets lovforslag om dommerinhabilitet
Af landsdommer Peter Rørdam****I. Indledning**

Ved lov nr. 386 af 10. juni 1987 indsattes den bestemmelse i retsplejelovens § 60, stk. 2, at ingen må deltage som dommer under domsforhandlingen i en straffesag, såfremt han tidligere i sagen har truffet bestemmelse om at varetægtsfængsle den pågældende alene efter § 762, stk. 2, medmindre sagen behandles efter § 925 eller § 925 a. Efter Menneskeretsdomstolens afgørelse i Hauschildtsagen blev det klart, at det famøse ord »alene« måtte udgå, og at det i det hele taget måtte overvejes meget nøje, hvilke konsekvenser Hauschildtsagen skulle få for vor hidtidige opfattelse af dommerhabiliteten i forskellige situationer. Behovet for en lovregulering blev stærkt understreget ved Højesterets dom af 21. december 1989, som direkte henviste lovgivningsmagten til at give regler for, hvornår en dommer har umuliggjort sin medvirken i et sagskompleks, når han ved en tidligere afgørelse i et eller andet omfang har foregrebet sin stillingtagen også til det, der nu skal træffes afgørelse om.

Justitsministeriet havde, allerede da Hauschildtdommen var blevet afsat, bebudet, at man ville komme med et lovforslag. Det foreligger nu som forslag til forskellige ændringer i retsplejeloven, herunder af inhabilitetsreglerne, fremsat i Folketinget den 17. januar 1990. For at sige det pænt er forslaget meget lidt vellykket, og jeg skal i det følgende omtale nogle af de momenter, der efter min mening bevirker, at forslaget ikke egner sig til at blive vedtaget i den form, hvori det nu foreligger.

II. Forslagets nr. 3 og 4 lyder således:**»3. § 60, stk. 2, affattes således:**

»Stk. 2. Ingen må deltage som dommer under domsforhandlingen i en straffesag, såfremt

den pågældende, inden domsforhandlingen er begyndt, vedrørende det forhold, som tiltalen angår, har truffet afgørelse om at varetægtsfængsle den tiltalte efter § 762, stk. 2, eller om foretagelse af foranstaltninger som nævnt i § 754 a eller om brevåbning og brevstandsning i medfør af § 781, stk. 3. Dette gælder dog ikke, hvis sagen behandles efter § 925 eller § 925 a, eller sagen i øvrigt vedrørende det forhold, der har begrundet indgreb som nævnt i 1. pkt., ikke omfatter bedømmelsen af beviserne for tiltaltes skyld.«

4. § 61 affattes således:

»§ 61. Ingen må handle som dommer i en sag, når der i øvrigt foreligger omstændigheder, som er egnede til at rejse tvivl om dommerens fuldstændige upartiskhed.«

Som det kan ses, skal § 60, stk. 2 regulere – og efter motiverne, jf. punkt 2.5., udtømmende regulere – de tilfælde, hvor dommeren har truffet fængslingsafgørelser samt afgørelser i forbindelse med agentvirksomhed efter § 754 a og om brevåbning og brevstandsning. § 61 skal regulere alle andre situationer.

Mine hovedindvendinger mod § 60, stk. 2, er følgende:

1) Efter forslaget bliver man i relation til fængslingsreglerne inhabil, når man har truffet afgørelse om at *varetægtsfængsle* den tiltalte efter § 762, stk. 2. Man har ved denne formulering ikke taget højde for de i praksis ikke helt sjældent forekommende tilfælde, hvor dommeren giver anklagemyndigheden medhold i, at der foreligger en særlig bestyrket mistanke, men hvor den sigtede dog løslades, fordi man ikke finder, at hensynet til retshåndhævelsen kræver fængsling. Det siger sig selv, at man også bør